

Sygn. akt III AUa 945/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Marta Fidzińska - Juszcak (spr.)
Protokolant:	st. prot. sądowy Anna Baran

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **B. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawcy B. W. oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie Wydziału IV Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 maja 2012 r. sygn. akt IV U 649/11

I. z m i e n i a zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddala odwołanie,

II. o d d a l a apelację wnioskodawcy.

Sygn. akt III AUa 945/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 października 2012 r.

Wyrokiem z dnia 9 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił w pkt 1 decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 9 czerwca 2011 r. w ten sposób, że przyznał B. W. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 grudnia 2010 r. do dnia 31 maja 2011 r., natomiast w pkt 2 oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Bezspornym w sprawie jest, że B. W., urodzony w dniu (...), z zawodu jest blacharzem – dekarzem i nie pracuje od 13 lat. W okresie od dnia 12 lutego 1999 r. do dnia 30 listopada 2010 r. pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 21 stycznia 2010 r., sygn. akt IV U 749/09 zmienił decyzję ZUS z dnia 6 lipca 2009 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 czerwca 2009 r. na okres 18 miesięcy. Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 13 stycznia 2011 r., sygn. akt III AUa 440/10 oddalił apelację ZUS. Sąd Apelacyjny mimo poczynionych w tym zakresie stosownych ustaleń, nie mógł przyznać prawa do renty na dłuższy okres niż przyjęty był w zaskarżonym wyroku, ponieważ B. W. nie złożył apelacji. W dniu 22 października 2010 r. wnioskodawca złożył kolejny wniosek o ponowne przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Celem ustalenia uprawnień wnioskodawcy do renty Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy, specjalistów kardiologa, reumatologa, neurologa, otolaryngologa, psychiatry oraz specjalisty z zakresu okulistyki.

Biegli sądowi z zakresu kardiologii, reumatologii i neurologii w opinii z dnia 13 września 2011 r. stwierdzili u wnioskodawcy: nadciśnienie tętnicze II stopnia (PTNT), chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego bez upośledzenia funkcji kręgosłupa, chorobę niedokrwienną serca pod postacią dławicy piersiowej stabilnej CCS I, dysfunkcję serca z niedomykalnością aortalną, mitralną i trójdzielną małego stopnia w okresie wydolności układu krążenia. Biegli uznali, że aktualnie brak jest podstaw kardiologicznych, reumatologicznych i neurologicznych do uznania u wnioskodawcy długotrwałej niezdolności do pracy. W uzasadnieniu podali, że schorzenia kardiologiczne wymagają stałego leczenia kardiologicznego i stanowią przeciwwskazanie do długotrwałej, ciężkiej pracy fizycznej, lecz nie stanowią przeciwwskazania do wykonywania lekkich prac fizycznych. Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa nie powoduje niezdolności do pracy.

Biegła sądowa z zakresu otolaryngologii w opinii z dnia 8 grudnia 2011 r. stwierdziła, że przewlekłe zapalenie ucha środkowego prawego, uszkodzenie słuchu ucha prawego typu przewodzeniowego i odbiorczego oraz osłabienie słuchu ucha lewego, nie czynią wnioskodawcy niezdolnym do pracy. W uzasadnieniu opinii podała, że wnioskodawca ma dolegliwość laryngologiczną od co najmniej 20 lat w postaci osłabienia słuchu, które wystąpiło na wskutek przewlekłych procesów zapalnych. Wnioskodawca nie powinien podejmować pracy w zawodzie związanym z pracą na wysokościach. Mając na uwadze wykształcenie, wiek oraz predyspozycje psychofizyczne biegła uznała, że wnioskodawca może przekwalifikować się zawodowo.

W pisemnej opinii z dnia 2 lutego 2012 r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii uznała, że stwierdzone u wnioskodawcy zaburzenia lękowo – depresyjne adaptacyjne nie upośledzają jego funkcjonowania w stopniu znacznym oraz nie powodują niezdolności do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji.

Biegła sądowa z zakresu okulistyki stwierdziła, że wnioskodawca z powodów okulistycznych nie może zostać uznany za niezdolnego do pracy. Zmiany degeneracyjne siatkówki związane są z wiekiem i pewną predyspozycją organizmu wnioskodawcy.

Sąd w całości podzielił opinię biegłych sądowych, gdyż zawierają one kompleksową i wyczerpującą ocenę stanu organizmu wnioskodawcy, a nadto uwzględniają wpływ rozpoznanych u niego schorzeń na niezdolność do pracy. Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarzutów wnioskodawcy, gdyż w jego ocenie biegli sądowi w sposób kategoryczny wypowiedzieli się o braku niezdolności do pracy.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji powołując się na art. 107 oraz art. 57 w zw. z art. 12 i 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), zmienił częściowo zaskarżoną decyzję, o czym orzekł jak w pkt I sentencji orzeczenia. Sąd Okręgowy oparł się w tym zakresie na treści opinii biegłych z MOMP

w Krakowie z dnia 26 października 2010 r., sporządzonej w sprawie sygn. akt III AUa 440/10, podnosząc, że Sąd Apelacyjny ze względów procesowych nie mógł wówczas przyznać prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy poza okres objęty treścią zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego. Sąd Okręgowy w pkt 2 oddalił odwołanie w pozostałym zakresie, gdyż z opinii biegłych sądowych z zakresu kardiologii, reumatologii, neurologii, otolaryngologii, psychiatrii i okulistyki wynika, że wnioskodawca jest zdolny do pracy.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, wnosząc o jego zmianę poprzez przyznanie prawa do renty również po dniu 31 maja 2011 r., ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił naruszenie art. 57 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez nieuwzględnienie obiektywnej możliwości podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia zgodnego z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych. Ponadto naruszenie prawa procesowego, tj. art. 286 k.p.c. i 232 k.p.c. zd. drugie w zw. z art. 391 k.p.c., poprzez nie podjęcie przez Sąd czynności dowodowych w zakresie, w którym nie podjęła ich strona, a w szczególności o dopuszczenie dowodu z opinii Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy w Krakowie, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Skarżący zarzucił także sprzeczność istotnych ustaleń w zakresie przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 maja 2011 r. i powoływanie się w tym zakresie na opinię biegłych MOMP, a następnie odmówienie poza tym okresem prawa do renty, co stanowi naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że stan jego zdrowia nie pozwala mu na podjęcie pracy zarobkowej zgodnej z kwalifikacjami ani też żadnej innej. Wnioskodawca zarzucił, że Sąd nie dopuścił dowodu z opinii MOMP lub z opinii instytutu naukowo-badawczego w celu wyjaśnienia sprzeczności pomiędzy dotychczasowymi opiniami biegłych, z których wynika, że jest niezdolny do pracy, a opiniami wydanymi przez biegłych w niniejszej sprawie, którzy stwierdzili, że jest zdolny do pracy. Wnioskodawca podniósł bowiem, że Sąd I instancji oparł w części swoje rozstrzygnięcie na opinii MOMP w Krakowie z dnia 26 października 2010 r., choć pozostaje ona w sprzeczności z opiniami biegłych powołanych w niniejszej sprawie.

Apelację od powyższego wyroku złożył także organ rentowy, zaskarżając go w części w jakiej Sąd I instancji przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 grudnia 2010 r. do 31 maja 2011 r. Strona skarżąca zarzuciła sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233§1 k.p.c. oraz naruszenie art. 328§2 k.p.c. poprzez pominięcie w uzasadnieniu wyroku przytoczenia faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. W uzasadnieniu zarzucono, że Sąd I instancji z jednej strony podzielił stanowisko biegłych powołanych w sprawie, a z drugiej pominął wyrażone przez nich stanowisko co do okresu od 1 grudnia 2010 r. do 31 maja 2011 r., opierając swoje ustalenia w tym zakresie na wydanej w innym postępowaniu opinii MOMNP w Krakowie. Sąd I instancji nie uzasadnił przy tym powodów, dla których uznał bardziej miarodajną opinię wydaną przed ponad półtora roku, niż opinie sporządzone w niniejszym postępowaniu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja organu rentowego podlega uwzględnieniu, ponieważ jej podstawy okazały się usprawiedliwione w stopniu uzasadniającym zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W pierwszej kolejności zwrócić należało uwagę na motywy zaskarżonego rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 wyroku. Sąd Okręgowy przyznał, że zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 9 czerwca 2011r. w ten tylko sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 grudnia 2010 r. do dnia 31 maja 2011 r. uwzględniając w tym zakresie treść opinii Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy w Krakowie (z dnia 26.10.2010 r.), której poza okres objęty zaskarżeniem w sprawie V U 749/04 nie mógł przyjąć Sąd Apelacyjny w sprawie III AUa 440/10. Z takim stanowiskiem Sądu Okręgowego nie sposób się zgodzić i organ rentowy trafnie zarzuca sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału, co miało wpływ na wynik sprawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego danie pierwszeństwa opinii dawnej, wydanej po badaniu w Małopolskim Ośrodku Medycyny Pracy w dniach 16.09.2010 r. – 22.09.2010 r., na potrzeby innego postępowania, było w niniejszej sprawie nieuprawnionym działaniem Sądu pierwszej instancji, zwłaszcza w sytuacji, gdy tenże Sąd dysponował szczegółowymi opiniami 6 biegłych lekarzy specjalistów, którzy jak sam ocenił, dokonali prawidłowego rozpoznania występujących u wnioskodawcy schorzeń oraz w sposób kategoryczny i wyczerpująco uzasadniony wypowiedzieli się o braku niezdolności odwołującego do pracy na dalszy okres, tj. po wstrzymaniu w dniu 1 grudnia 2010 r. renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W żadnym razie nie może być usprawiedliwieniem dla działania Sądu pierwszej

instancji okoliczność, że Sąd Apelacyjny - jakkolwiek uzupełniając materiał dowodowy w sprawie IV U 749/09 uzyskał opinię Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy, w której „proponowano orzeczenie częściowej, czasowej niezdolności do pracy od 1.06.2009 r. do 31.05.2011 r.” – to nie mógł ze względów procesowych przyznać prawa do renty na dłuższy okres niż przyjął Sąd Okręgowy w zaskarżonym wówczas tylko przez organ rentowy, wyroku z dnia 21.01.2010 r. sygn. IV U 749/09.

Za uzasadniony uznał Sąd Apelacyjny zarzut naruszenia art. 233§1kpc. Co prawda Sąd Okręgowy właściwie skoncentrował materiał dowodowy, jednakże na jego podstawie rozważył swoje rozstrzygnięcie bez uwzględnienia prawidłowej interpretacji i zasad logicznego rozumowania. Słusznie bowiem zarzucił apelujący organ rentowy, że w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, przyjął Sąd za bardziej miarodajną opinię lekarzy sporządzoną w październiku 2010 r. (której, nota bene, nie dopuścił jako dowód w niniejszej sprawie), aniżeli jednolite i spójne stanowisko biegłych badających wnioskodawcę w okresie od 13.09.2011 r.- 1.04.2012 r., co do którego rzetelności i wnikliwości Sąd orzekający nie miał wątpliwości.

Z tych względów uznając apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za uzasadnioną Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386§1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

Rozpatrując apelację wnioskodawcy Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do jej uwzględnienia, albowiem uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji poczynione na podstawie opinii biegłych lekarzy specjalistów z zakresu kardiologii, reumatologii, neurologii, psychiatrii i okulistyki i wyprowadzony z nich wniosek o zdolności wnioskodawcy do pracy. Należało także podzielić pogląd prawny Sądu Okręgowego, że podstawę prawną rozstrzygnięcia w tak ustalonym stanie faktycznym stanowi art. 57 ust. 1-2 i art. 12 ust.1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie nie ma racji wnioskodawca zarzucając zaskarżonemu w punkcie 2 wyrokowi, iż Sąd nie dopuścił dowodu z nowej opinii Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy w Krakowie, lub instytutu naukowo – badawczego, mimo, że w sprawie wydane opinie biegłych, były odmienne, sprzeczne w stosunku do dotychczasowych. Należy podkreślić, że wszyscy opiniujący wnioskodawcę biegli specjaliści z zakresu stwierdzonych u niego schorzeń byli zgodni co do kwestii, że stopień ich nasilenia nie sięga aktualnie (biorąc pod uwagę datę zaskarżonej decyzji 9.06.2011 r.) granic choćby częściowej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy. Tymczasem skorzystanie w postępowaniu cywilnym z opinii instytutu naukowego lub naukowo – badawczego jest szczególnie celowe wtedy, gdy w grę wchodzi konieczność przeprowadzenia skomplikowanych badań laboratoryjnych lub wówczas, gdy opinie biegłych okażą się rozbieżne i nie dojdzie między nimi do uzgodnienia stanowisk (por. S. Rejman: Dowód opinii biegłego w postępowaniu cywilnym, W-wa 1967 r. s. 14). W wyroku z dnia 24 czerwca 1981 r. sygn. IV CR 215/81 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że potrzeba zasięgnięcia opinii placówki naukowej lub naukowo - badawczej istnieć będzie wyjątkowo, gdy podlegający ocenie sądu problem- ze względu na jego złożoność – wymagał będzie wyjaśnienia przez specjalistów o szczególnie wysokim stopniu przygotowania praktycznego oraz teoretycznego i gdy konieczne będzie wykorzystanie najnowszych badań naukowych. (OSPiKA 1982, nr 7-8, poz.121).

Nadto utrwalonym poglądem w judykaturze Sądu Najwyższego jest, z którym zdaje się też zgadzać apelujący, że sąd nie ma obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii instytutu naukowego lub naukowo – badawczego, gdy przeprowadzone dowody z opinii biegłych są w jego ocenie wystarczające do rozstrzygnięcia, ponieważ jednoznacznie rozwiązują dylematy wymagające wiadomości specjalnych. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Jednolite stanowisko biegłych lekarzy szerokiego spektrum specjalności w przedmiocie niestwierdzenia niezdolności wnioskodawcy do pracy nie dawało Sądowi Okręgowemu podstaw do przeprowadzenia jeszcze dowodu z opinii kolejnych biegłych czy placówki naukowej lub naukowo badawczej. Okoliczność, że Sąd Okręgowy w sposób nieuprawniony (z przytoczonych wyżej względów) oparł swoje rozstrzygnięcie na wnioskach opinii wydanej w innej sprawie, stworzyło jedynie pozornie sytuację jaką apelujący przyrównuje do wydania „ w sprawie dwóch rozbieżnych opinii”. Rozbieżność taka nie zachodzi już choćby dlatego, że opinii Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy z dnia 26.10.2010 r. Sąd nie dopuścił w niniejszej sprawie jako dowodu na okoliczność, czy wnioskodawca jest nadal niezdolny do pracy. Nie mogło zatem dojść do zarzucanej sprzeczności. Skoro zatem zebrany materiał dowodowy

jednocześnie wykluczył istnienie niezdolności wnioskodawcy do pracy, żądanie zmiany punktu 2 wyroku i przyznanie mu renty z tytułu niezdolności do pracy także po dniu 31 maja 2011 r. – należało ocenić jako pozbawienie podstaw faktycznych i prawnych, a wniesioną w tym zakresie apelację oddalić na zasadzie art. 385 k.p.c.